

FYLKESRÅDSSAK

Saksnummer	Utvalg/komite	Møtedato
208/13	Fylkesrådet	24.09.2013

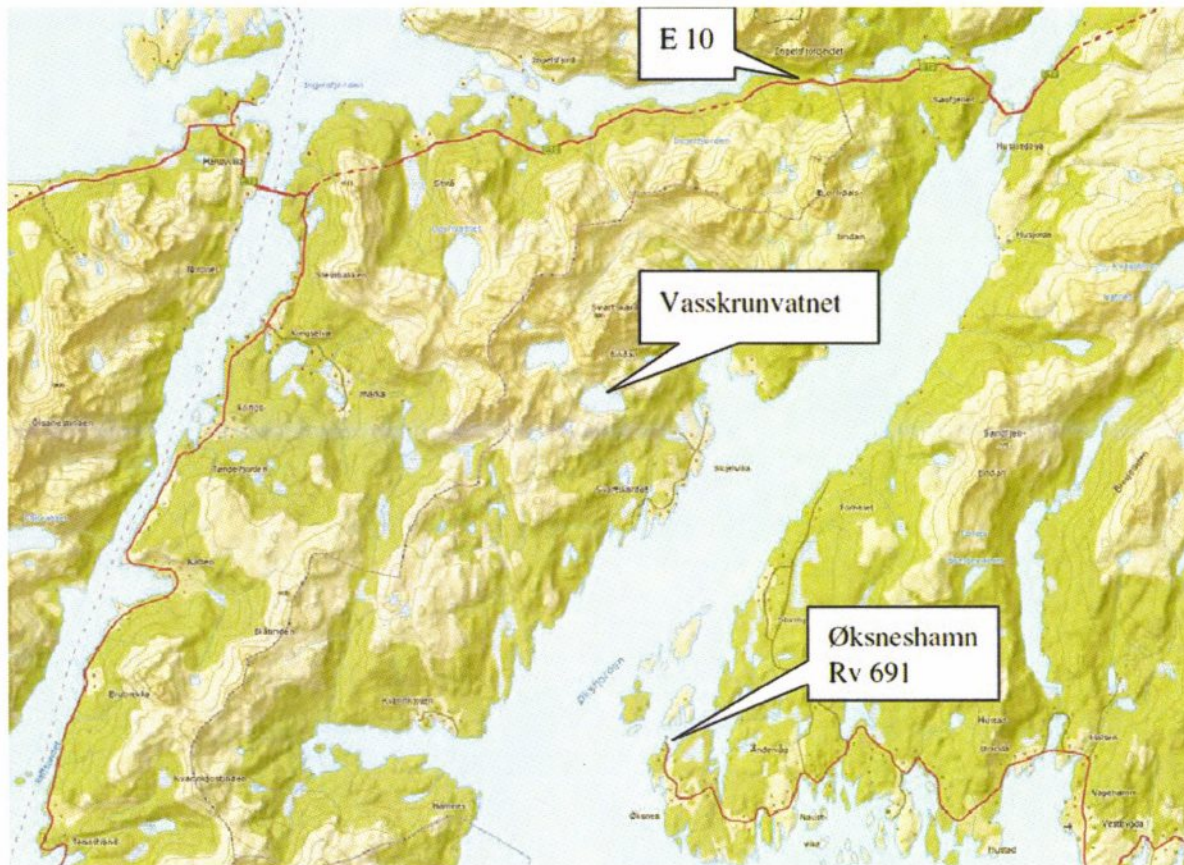
Høring - søknad om bygging av Vasskruna kraftverk i Lødingen kommune**Sammendrag**

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) har sendt på høring søknad fra Fjellkraft AS om tillatelse til å bygge Vasskruna kraftverk i Lødingen kommune. Søknaden skal behandles etter reglene i kapitel 3 i vannressursloven og gjelder tillatelse etter vannressursloven § 8. Høringsfrist er satt til 13. september 2013. Nordland fylkeskommune har imidlertid fått utsatt frist til 27. september 2013 med å uttale seg.

Med bakgrunn i *Regional plan om små vannkraftverk i Nordland*, anbefaler fylkesrådet at det blir gitt konsesjon for bygging av Vasskruna kraftverk. Det forutsettes imidlertid at avbøtende tiltak blir iverksatt for å ivareta reindriftsinteressene i området.

Bakgrunn

Tiltaksområdet ligger på Hinnøya i Lødingen kommune. Vasskrunbekken har sitt nedbørsfelt i den sørøstlige delen av fjellmassivet Svartskardet. Vasskrunbekken har sitt utløp i Gardsvatnet om lag 1 km nordvest for Svartskardet før den renner i Øksfjord, jf. kart1.

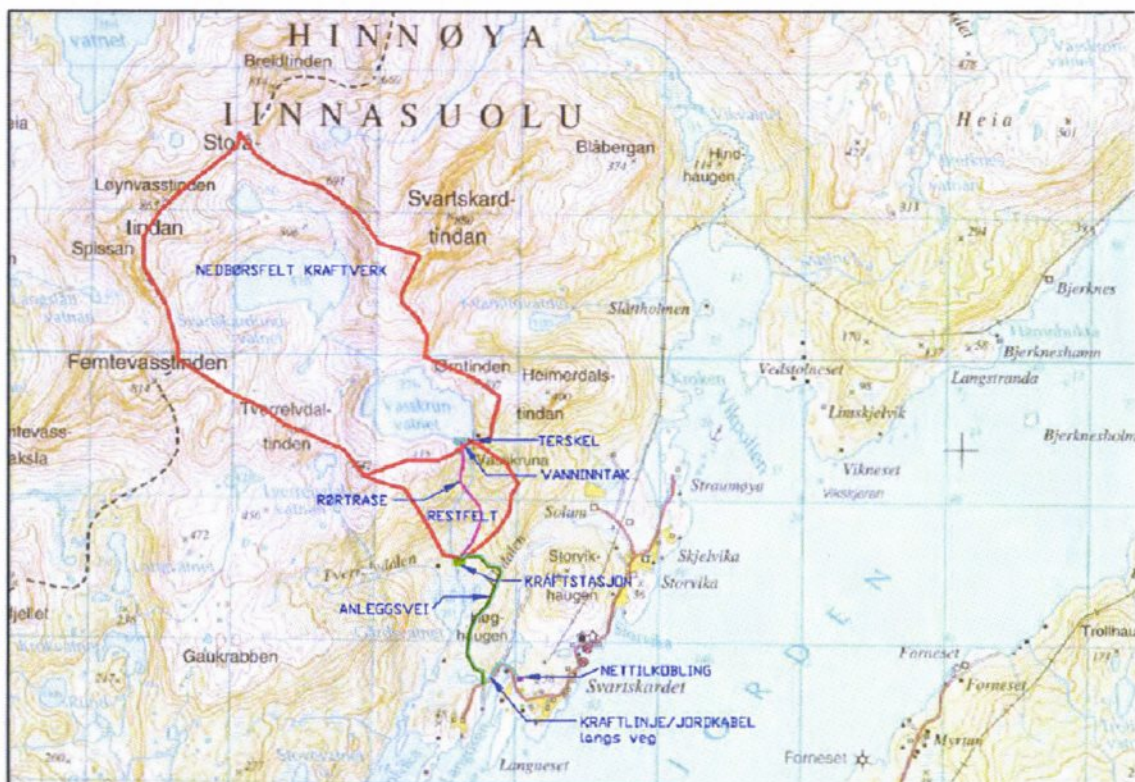

Kart 1. Geografisk plassering av tiltaket i Lødingen kommune.

Vanninntaket for kraftverket er planlagt i Vasskrunvatnet. Fra inntaket føres vannet i nedgravde rør til kraftstasjonen som blir liggende i dagen ved ca kote 30 moh.

Siden prosjektområde ikke har fastlandsforbindelse må transporten skje med hjelp av båt fra Øksneshamn og/eller ved helikoptertransport. Det planlegges å bruke eksisterende skogsvei som adkomstvei. Denne går halvveis inn til området hvor planlagt kraftstasjon skal ligge. Det er i dag få inngrep i området.

Avstanden til nærmeste verneområde er ”Møysalen nasjonalpark” som er 8 km i nordlig retning. Tiltaket kommer ikke i berøring med verneområde. Planlagte inngrep er illustrert i kart 2.

Kart 2. Utbyggingsplan.

Tabell 1 Hoveddata for Vasskruna kraftverk (fra konsesjonssøknad).

Produksjon:		
Installert effekt	(MW)	1,2
Årlig produksjon	(GWh)	4,3
Vinterproduksjon	(GWh)	2,2
Sommerproduksjon	(GWh)	2,1
Økonomi:		
Kostnad	(MNOK)	17,9
Utbyggingspris	(Kr/kWh)	4,14
Vanndata:		
Middelvannføring	(m ³ /s)	0,31
Alminnelig lavvannføring	(l/s)	44
5-persentil sommer	(l/s)	93
5-persentil vinter	(l/s)	49
Planlagt minstevannføring – sommer	(l/s)	93
Planlagt minstevannføring – vinter	(l/s)	0
Kraftverk:		
Inntak	(moh.)	276
Avløp	(moh.)	30
Berørt elvestrekning	(m)	900
Rørgate	(m)	0,97
Ny midlertidig vei langs rørgate	(m)	1400
Ny vei til kraftstasjon	(m)	700
Kraftstasjon	(m ²)	80 - 100

Nettilknytning (jordkabel)	(m)	800
----------------------------	-----	-----

Problemstilling

Sentrale opplysninger fra konsesjonssøknadene:

Positive samfunnsvirkninger av tiltaket

Tiltaket vil ifølge konsesjonssøker medføre økt sysselsetting i nærområdet, spesielt i utbyggingsfasen, men også noe i driftsfasen i form av daglig tilsyn og vedlikeholdsarbeider. Kraftverket vil også være med på å sikre inntekter til grunneiere og tiltakshaver og gi et årlig bidrag til kommune og stat i form av skatteinntekter.

(...) Tiltaket er vurdert å ha en liten positiv til middels positiv konsekvens for lokalsamfunnet.

Biologisk mangfold

I følge konsesjonssøkers miljørapport er det ikke påvist rødlistearter eller verdifulle naturtyper innenfor influensområdet, men ål (rødlistet som *kritisk truet*), bruker eller har brukt Gårdsvatnet som er like inntil influensområdet (se avsnitt om fisk og ferskvannsbiologi for mer informasjon). Hele området er preget av vanlige miljøer og miljørapporten vurderer at potensialet for rødlistearter innenfor moser, lav, sopp og karplanter er lavt. Når det gjelder fugl, og spesielt rovfugl, konkluderer miljørapporten med at området er for dårlig undersøkt til å kunne si noe utover at det er et visst potensial for arter som havørn, kongeørn og fjellvåk. Dette gjelder imidlertid også de fleste områder som er relativt uforstyrret i denne landsdelen. Konklusjon fra miljørapport:

(...) Den totale konsekvensen for biologisk mangfold er vurdert til å være noe under middels negativ forutsatt at generelle avbøtende tiltak blir fulgt opp.

Fisk og ferskvannsbiologi

Anadrom fisk som bruker Vasskrunbekken like nedstrøms kraftverket til gyting vurderes av konsesjonssøkers miljørapport å ha middels verdi. Redusert vannføring som følge av kraftutbyggingen vil ikke påvirke den anadrome strekningen, men bestanden vil antagelig bli noe negativt påvirket i anleggsfasen. Disse virkningene kan delvis avbøtes ved at anleggsaktivitet som fører til slam i elva avsluttes i god tid før gytesesongen starter i juli.

Beboere i Svartskar opplyser at det har vært observert ål (rødlistet som *kritisk truet*) på vandring oppover til Gårdsvatnet, men dette er mange år siden. I følge konsesjonssøkers miljørapport må det likevel sies å være gode forhold for vandring av ål oppover til Gårdsvatnet. Aktuell strekning for ålens vandring ligger imidlertid nedenfor kraftstasjonsutløpet. Utbyggingen vil derfor ikke ha innvirkning på ålens vandring. Dessuten kan ål ta seg frem over tørrlagte områder dersom det er et fuktig og gunstig substrat. Tiltaket vurderes i miljørapporten å gi ingen negativ konsekvenser for ål på den berørte strekningen hverken i anleggs- eller driftsfasen.

I forbindelse med utarbeidelsen av miljørapporten ble det søkt etter elvemusling i Vasskrunbekken ovenfor Gårdsvatnet, men denne arten ble ikke observert.

Inngrepsfrie naturområder i Norge (INON)

Tiltaket vil medføre et tap av INON sone 2 på 2,06 km².

Figur 2. Kart som viser tap av INON sone 2

Reindrift

Vasskruna ligger sør i reinbeitedistrikt 34 (Kanstadfjord/Vestre Hinnøy). Reinbeitedistriktet inngår i Troms reinbeiteområde. I følge en reindrifsfaglig utredning (april 2013) vil to flyttveier bli direkte berørt av tiltaket. Disse går sør for Vasskrunvatnet og sørvest for Gårdsvatnet. En tredje flyttvei går rett nord for Vasskrunvatnet, denne blir derimot ikke direkte berørt i følge utredningen.

Flyttveiene gir adgang til flere beiteområder i den sørvestre delen av beitedistriktet og det er i følge reindriften ingen alternative reintråkk i det aktuelle området. Tiltaket må derfor tilpasses reindriftnæringen. Primært benyttes områdene om våren og høsten, men også noen ganger i juni måned. Konklusjon fra reindrifsfaglig utredning:

(...) Den reindrifsfaglige utredningen konkluderer med at tiltaket vil ha liten negativ konsekvens både i anleggsperioden og driftsperioden. Forutsetningen er at tiltaket planlegges og gjennomføres i tett dialog med reindriftnæringen og gjennomføres i henhold til foreslåtte avbøtende tiltak.

Landskap, fjordlandskap og fosser

I følge tiltakshaver vil redusert vannføring nedenfor inntaket kunne gi redusert opplevelsesverdi ved ferdsel langs elva og ved innsyn fra et begrenset fjellområde rundt elveløpet. Redusert vannføring vil være særlig merkbart i Svartskarforsen, hvor det er innsyn fra større områder i lavereliggende strøk. Dammen vil også være synlig for folk som ferdes i området rundt Vasskrunvatnet. Kraftstasjon vil ifølge tiltakshaver kun være synlig langs Gårdsvatnet.

I tillegg vil en nedgravd rørgate medføre en rørgatetrasé med bredde på rundt 20 meter i følge tiltakshaver. Også den planlagte midlertidige anleggsveien langs rørgaten vil medføre et betydelig inngrep. Revegetering av disse i etterkant vil redusere virkningene i det lange løp. Topografien tilsier imidlertid at rør i dagen og dårlige gjenvækstvilkår kan gjøre omfanget vedvarende noen steder langs traséen.

Tiltakshaver konkluderer videre med at anleggsvei og nedgravd kabel fram til kraftstasjon vil gå i et slakt og i hovedsak vegetasjonskledd terreng. I områder med sparsom vegetasjon vil det være innsyn fra nærliggende områder, men topografien vil ellers virke skjermende på innsyn. Områdene nede ved fjorden vil også bære preg av menneskelige aktivitet som en konsekvens av det omsøkte tiltaket. Konklusjon fra miljørapport:

(...) Konsekvensen for landskap vurderes til middels negativ.

Vannforsyning

I følge konsesjonssøker er det knyttet interesser til vassdraget når det gjelder vannforsyning. Det er i dag ca. 25 hus/fritidshus som har vannforsyning fra et punkt rett under svartskarfossen. Det ligger i alt 5 vannledninger herfra som forsørger hyttefolk med sommervann (mai-oktober). I følge tiltakshaver vil det ikke være utslipp (forurensing) i driftsfasen. Dersom tiltaket ikke blir pålagt slipp av minstevannføring vil det også forutsettes at det inngås avtaler med eierne av drikkevannsuttakene og at kraftverket må installere et system som tilfører drikkevann til vannsystemene. Vannet kan tas fra kraftverkets avløpsvann med et pumpesystem, eventuelt at det legges opp et eget vannledningsrør fra kraftverkets vanninntak og trykkreduksjonsventil. Begge nevnte alternativer vil ifølge tiltakshaver gi bedre vannforsyning sammenlignet med dagens forhold. Det antas også at nevnte tiltak vil bedre vannkvaliteten, spesielt i flomperioder når elva er stor og tar med seg humusholdige løsmasser fra elvekantene nedover elveleiet. Tiltaket vil dermed kunne få en positiv konsekvens for både vannkvalitet og vannforsyning.

Kulturminner og kulturmiljø

Hentet fra konsesjonssøknaden:

Søk i Askeladden, Riksantikvarens database for fredede kulturminner og kulturmiljø viser ingen registrerte funn i området. Det er heller ingen registrerte Sefrak-bygninger som blir berørt av tiltaket.

Sametinget befarte tiltaksområdet den 27.09.2010 uten av det ble registrert automatisk fredede samiske kulturminner. Dersom det oppdages gjenstander eller levninger som vitner om eldre aktivitet, under anleggsfasen vil arbeidet stanses og melding sendes til Sametinget.

Friluftsliv

I følge tiltakshaver blir prosjektområdet i liten grad brukt til friluftaktiviteter, med unntak av elgjakt som grunneierne selv utøver. Det er imidlertid en del fritidsfiske i Gårdsvatnet og i delen av vassdraget fra Gårdsvatnet ned til havet. Det er derfor forventet at tiltaket vil påvirke forhold for jakt og friluftsliv noe i utbyggingsperioden, men vesentlig mindre i driftsfasen.

På Svartskardet ligger et fritidsboligområde med ca. 25 hytter. Hytteeiere bruker området rundt Gårdssvatnet en del til friluftaktiviteter. Det berørte området er imidlertid i følge konsesjonssøker for bratt for å kunne brukes i forbindelse med turer og andre aktiviteter.

Tiltakshavers forslag til avbøtende tiltak

- Anleggsaktivitet som fører til slam i elva skal avsluttes i god tid før gytesesongen for anadrom fisk, som starter i juli.
- Større anleggsarbeider i yngle og hekkeperioden om våren og sommeren (mars-juli) skal unngås for å redusere de negative virkningene på det lokale viltet.
- Under anleggsarbeidet vil det fokuseres på å unngå inngrep utover de arealer der inngrepene er uunngåelige.
- Matjord fra grøftene og midlertidige anleggsområder tas bort og lagres adskilt i anleggstiden, slik at den kan legges tilbake som øverste sjikt igjen etter ferdigstilling. Det vil bli lagt ferskt kuttet gress og annen vegetasjon fra tilgrensende områder på grøfta/anleggsområdet, slik at det gror raskere igjen.
- Rørgate i bart fjell skal unngås så langt som råd, enten ved omlegging av trasé eller ved å legge rør i tunnel.
- Tiltaket skal tilpasses reindriftsnæringens interesser gjennom nær dialog med reinbeitedistriktet. I dette ligger blant annet en tilpasning av anleggsvirksomheten til reindriftens bruk av området, eventuelt styre anleggsarbeidet utenfor trekkseongen.

Tiltakshaver vil også gå i dialog med reindriftsdistriktet om andre tilpasninger og avbøtende tiltak.

Andre sentrale opplysninger

Kulturminnefaglig vurdering fra Nordland fylkeskommune:

Tiltaket er ikke i konflikt med kjente, automatisk fredete eller regionalt viktige kulturminner som fylkeskommunen er delegert forvaltningsansvar for.

Fjordlandskap

I følge utredninger gjennomført i forbindelse med småkraftplanen befinner tiltaksområdet seg i et område av middels verdi.

Reiseliv

Tiltaksområdet befinner seg i område av stor verdi, jfr småkraftplanen.

Vannforskriften (Forskrift om rammer for vannforvaltningen)

Tiltaket ligger ikke i et område som er omfattet av en vedtatt regional forvaltningsplan i henhold til Forskrift for rammer for vannforvaltningen (vannforskriften). Det er derfor ikke vedtatt miljømål for vannforekomsten. Karakterisering (fra vann-nett) viser at vannforekomstene som det planlagte tiltaket berører, ikke er satt i risiko. Dette tilsier at man uten å igangsette miljøforbedrende tiltak kan forvente å oppnå god miljøtilstand innen 2021. Det er videre viktig at NVE gjør en vurdering av tiltaket mot § 12 i forskriften.

Andre instansers uttalelse

Uttalelse fra Lødingen kommune, Reindriftsforvaltningen og andre parter, vil bli lagt ved saken så fremt dette lar seg gjøre før saken behandles i fylkesrådet.

Fylkesmannen i Nordland

(...) Fylkesmannen har ingenting å utsette på de verdi- og konsekvensvurderinger som er gjort for temaet biologisk mangfold. Utformingen av gråor-heggeskog i influensområdet er ganske liten, og vurderes kun å være av lokal verdi (verdi C). Denne berøres heller ikke direkte av inngrepene.

Gårdsvatnvassdraget (Svartskardet) er registrert med anadrom og katadrom strekning.

Ettersom Vasskrunbekken fungerer som gytebekk for anadrom og stasjonær laksefisk, bør det som minimum stilles krav om slipp av minstevannføring også i vinterhalvåret. Videre bør det vurderes om kriteriene for krav til installering av omløpsventil er til stede. Kapasiteten på omløpsventilen må, dersom dette er aktuelt, være tilstrekkelig slik at det opprettholdes et betydelig vanndekt areal i elvestrengen.

Tiltaket vil medføre et tap av inngrepsfrie naturområder sone 2 på ca. to km². Tiltaket vil ikke berøre inngrepsfrie områder fra fjord til fjell eller villmarkspregede områder. Omsøkte prosjekt vurderes derfor som lite konfliktfylt med tanke på nasjonale mål om bevaring av inngrepsfrie naturområder. Hva gjelder de negative landskapsmessige påvirkningene, vil dette i hovedsak være tilknyttet redusert vannføring i Svartskarforsen og inntakspunktet ved Vasskrunvatnets utløp. Redusert vannføring vil gi redusert opplevelsesverdi ved ferdsel i området og fra en begrenset del av Øksfjorden. Konsekvensen for landskap vurderes også av oss som middels negativ (...)

Vurderinger

Fylkestinget har vedtatt Regional plan om små vannkraftverk i Nordland. Hovedmålsettingen for planen er: *Det er et regionalpolitisk mål å bygge ut ny vannkraft der hvor konsekvensene for andre arealbruksverdier er akseptable. Nordland skal arbeide for økt produksjon av vannkraft tilsvarende 1,3 TWh i ny årlig produksjon innen 2025 (overordnet strategi nr. 1).*

Med bakgrunn i Regional plan for vannkraftverk i Nordland, vil fylkesråden anbefale NVE at det blir gitt konsesjon til Vasskruna kraftverk. Fylkesråden forutsetter imidlertid at avbøtende tiltak blir iverksatt for å ivareta reindriftsinteressene i området

Fylkesråden viser til tabell 2 hvor tiltakets konsekvenser for miljø og andre arealbruksverdier er vurdert opp mot småkraftplanens kapittel 2. Fargekodingen forutsetter at avbøtende tiltak iverksettes for å opprettholde viktige miljøverdier. I tabell 2 er også tiltakets positive samfunnsvirkninger vurdert.

Tabell 2 redegjør også for fylkesrådets også en konklusjon

Tabell 2 Fylkesrådets vurdering av Vasskruna kraftverks konsekvenser

Vurdering av konsekvenser for miljø og andre arealbruksverdier			
Tema	Verdi	Konflikt	Vurdering i henhold til småkraftplanens kapittel 2
Reindrift	Middels	Middels	<i>E1. Det skal ikke tillates utbygginger som kan gi permanente hindringer for viktige flyttleier.</i> Avbøtende tiltak: Anleggsarbeidet planlegges og gjennomføres i tett dialog med reindriftsnæringen og driftes i henhold til foreslåtte avbøtende tiltak.
Friluftsliv	Middels	Liten/middels	Ingen aktuelle retningslinjer
Fjordlandskap	Middels	Middels	<i>G4. I fjordlandskap med middels og liten verdi skal man være varsomme med å tillate utbygging.</i>
Reiseliv	Stor	Liten	<i>J1. Man skal være restriktive med å tillate utbygginger innenfor reiselivsområder av stor verdi.</i>
Andre tematiske retningslinjer etter småkraft planen	Liten	Liten	Ingen aktuelle retningslinjer
Samlet vurdering av konsekvenser for miljø og andre arealbruksverdier	Middels	Middels	Vasskruna kraftverk tilhører småkraftplanens prioriteringsnivå: Prioriterte med betingelser <i>For dette prioriteringsnivået kan utbygging tillates dersom avbøtende tiltak bidrar til at miljøverdiene ikke reduseres i vesentlig grad, og at det er dokumentert at utbyggingen er samfunnsnyttig.</i>
Vurdering av positive samfunnsvirkninger			
Positive samfunnsvirkninger	Fylkesråden ser at Vasskruna kraftverk kun vil bidra med ny fornybar energi tilsvarende 4,3 GWh. I seg selv vurderer fylkesråden at Vasskruna kraftverk har liten samfunnsnytte. Fylkesråden er imidlertid kjent med den manglende		

	forsyningssikkerheten i regionen og ser at kraftverket vil bidra til at Lødingen kommune bedrer sin leveringssikkerhet på strøm. På bakgrunn av dette mener fylkesråden at Vasskruna kraftverk har liten/middels samfunnsnytte.
	Konklusjon
	Fylkesråden vil anbefale NVE at det blir gitt konsesjon til Vasskruna kraftverk. Tiltaket vil kunne bidra til Lødingen kommune bedrer sin leveringssikkerhet på strøm, og vurderes i den sammenheng å ha liten/middels samfunnsnytte. Tiltaket ligger imidlertid i et område med flyttleier for reindrifta i området. Det forutsettes derfor at avbøtende tiltak blir iverksatt for å ivareta reindriftsinteressene i området.

Konsekvenser

Saken vil ikke medføre noen økonomiske, administrative eller personellmessige konsekvenser for Nordland fylkeskommune. Saken har heller ingen konsekvenser knyttet til gjennomgående fylkeskommunal politikk knyttet til likestilling, universell utforming og folkehelse.

Sakens konsekvenser for miljø og samiske forhold er beskrevet tidligere i dette dokument.

Vedtakskompetanse

I henhold til delegasjonsreglementets kapittel 3.21, vedtatt i FT-sak 111/12, er fylkeskommunens myndighet til å avgis uttalelse til søknad om konsesjon og fremme innsigelse til vannkraftverk på inntil 10 MW delegert til fylkesrådet.

Fylkesrådets innstilling til vedtak

1. Med bakgrunn i *Regional plan om små vannkraftverk i Nordland*, anbefaler fylkesrådet at det blir gitt konsesjon for bygging av Vasskruna kraftverk, dersom avbøtende tiltak blir iverksatt for å ivareta reindriftsinteressene i området.
2. Dersom det blir gitt tillatelse til omsøkte tiltak, ber fylkesrådet om at det påses at konsesjonsvilkårene er i tråd med forvaltningsprinsippene i Naturmangfoldsloven §§ 8-12, og med Vannforskriftens § 12. NVE bes om at følgende tas inn i konsesjonsvilkårene eller vurderes ved detaljplanlegging:
 - a. Detaljplanleggingen må skje i nær dialog med reindriftnæringen.
 - b. Tiltakshavers forslag til avbøtende tiltak må tas inn i konsesjonsvilkårene.
 - c. Det må slippes tilstrekkelig minstevannføring hele året.
 - d. Høy estetisk kvalitet og landskapsmessig tilpasning skal vektlegges i utformingen av kraftstasjon og tilhørende infrastruktur.
 - e. Tiltakshaver har aktsomhets- og meldeplikt dersom en under markinngrep skulle støte på fornminner, jf. kulturminnelovens §§ 3, 4 og 8 andre ledd. Dersom det under arbeidet skulle oppdages gamle gjenstander, ansamlinger av trekull eller unaturlige/uventede steinkonstruksjoner, må Kulturminner i Nordland varsles umiddelbart.

Bodø den 17.09.2013

Hild-Marit Olsen

fylkesråd for kultur, miljø og folkehelse

sign

24.09.2013 Fylkesrådet
FRÅD-208/13
Vedtak
Innstillingen vedtatt